

Sprokkels

Inhoud

Van het bestuur	3
Kern, fossiel	3
Van het secretariaat	3
Politiek klimaat	4
Kinderboekenklimaat	5
Schaffen wir das	6
Windmolenkoe	6
Drie grote G's	7
Reeën kijken	8
Autoritje	9
Najaarswandeling	9
Natuurbeleving	10
Nest gebouwd	10
De aarde gered	11
Deelprogramma	12
Goed gezien	13
Geerbosdagboek	14 - 19
Zomaar een mening	20
Klimaathorror	21 - 22
Prietpraat?	22
Wat is het IVN	23

Bij de voorkant.

JVV-ers trotseren het Brandrode rund in de Aa-broeken. Soms zijn we met velen, deze keer deden we het rustiger aan.

Van de redactie

Deze Sprokkels is met name gewijd aan het onderwerp klimaat. Het hoe en waarom van de klimaatverandering is nog steeds in onderzoek. Hoe het gaat verlopen is nu nog niet bekend. Of en hoe we er iets aan kunnen doen, wordt volop betwist. Ook binnen het IVN is daar discussie over. Lees de verhalen en vorm zelf een mening. Een fijne zomer toegewenst.

Suzanne

Bestuur en redactie

3 Locatie	
3	IVN verenigingslokaal De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel
3 Bestuur	
4	Voorzitter:
5	Fer Kalis Marterweide 7,5467 LK Veghel
6	Telefoon.....(0413) 34 13 48
	Secretaris:
6	Karin Koppen Antoniusstraat 11,5469 EV Keldonk
7	Telefoon.....(0413) 21 02 16 secretariaat@ivn-veghel.nl
8	Penningmeester:
9	Henk van Helmond Lavendellaar 345467BE Veghel
9	Telefoon(0413) 367476...06-515 534 30 Penningmeester@ivn-veghel.nl NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN afdeling Veghel
10	Lid en tevens vertrouwenspersoon:
10	Matty Meij Parkietendonk 5.....5467 DR Veghel
11	Telefoon(0413) 35 00 71
	Lid:
12	Marianne van Zeeventer Roekdonk 2.....5467 DP Veghel
13	Telefoon(0413) 78 52 07
	Webmaster: Geert van de Wiel webmaster@ivn-veghel.nl website www.ivn-veghel.nl
	Redactie Sprokkels:
	Maria Kordewinders-van den Tillaar Geluckweg 45469 NA Boerdonk
	Telefoon(0492) 46 33 83
	Suzanne van Zutven
	Peter van Beurden Heiveld 65464 VT Veghel
	Telefoon(0413) 36 57 12

Als je het nog niet zeker wist... ziehier het onomstotelijke bewijs.

Van het bestuur

Het is volop zomer en al weer een hele tijd. Een heel verschil met vorig jaar toen we te maken kregen met record neerslag cijfers. Het klimaat stelt ons altijd weer voor verrassingen maar een mooie zomer wordt door de meeste mensen toch wel gewaardeerd. Tijd voor de zomervakantie.

Vaak ook een tijd om zaken af te ronden, zo ook bij de provincie. Belangrijk voor Veghel is het besluit van de provincie om de aanpak van de N279 van Veghel naar Asten te beperken tot 2 x 1 baan met ongelijkvloerse kruisingen met een extra ontsluiting naar het bedrijventerrein Doornhoek. Een terecht besluit al zal er nog het nodige uitgevoerd moeten worden. Jammer is wel dat bij Helmond-Dierdonk de weg helemaal buitenom wordt gelegd dwars door een prachtig landelijk gebied terwijl het huidige tracé toch voldoende ruimte lijkt te bieden. Wellicht dat tijdens de inspraakperiode men nog tot andere inzichten komt.

Bij IVN NO-Brabant zijn ook keuzes gemaakt. De selectie van de kandidaten voor de Gidsencursus 2017 is afgerond. Eigenlijk gingen we voor een groep met 32 cursisten maar gezien de enorme belangstelling is dat uitgebreid tot 36 (dat doet Rini toch maar) en dan nog hebben we niet iedereen kunnen plaatsen. Als afdeling Veghel zijn we heel blij dat we een groep van 8 deelnemers hebben. Ook hier komt, net als in de gemeentepolitiek de meerderheid uit de dorpen met 5 deelnemers uit Erp. Misschien speelt het Rini Kersten effect hier een rol. De groep zal begeleid worden door Wolter Brongers en Karin Koppen als mentor. Wij wensen alle deelnemers heel veel plezier tijdens de cursus en hopen dat we nog veel van ze gaan horen als natuurgids.

De zomer is ook een tijd om projecten op te leveren. Zo werd op 7 en 8 juli een symposium gehouden naar aanleiding van de afronding van een groot project 'Blues in the Marshes'. Het betreft de inrichting van een groot natuurgebied dat tevens gaat fungeren als een overloopgebied bij grote waterafvoeren. In totaal is er 700 ha (Moerputten, Vlijmens Ven en Vughtse Gement) natte natuur bijgekomen, een enorme oppervlakte vol bloemrijke hooilanden en blauwgrasland. Icoon voor dit gebied is de zeldzame vlinder, het pimpernelblauwtje met z'n bijzondere levenswijze. De vlinder legt de eitjes op de bloemen van de grote pimpernel, een zeldzame plant die in blauwgraslanden groeit. De rupsen overleven in de nesten van knooppieren. Een ingewikkelde vorm van samenleven die daarom des te meer de moeite waard is om beschermd te worden. Met dit project is hier weer een flinke bijdrage aangeleverd. Voor wie niet ver weg wil gaan in de vakantie is dit gebied zeker een aanrader om te gaan verkennen.

Geniet van de zomer en de natuur.

Namens het bestuur,
Fer Kalis, voorzitter

Kern, fossiel?

Het bestuur heeft de redactie aangeboden een klimaatnummer te mogen maken. We vroegen om een reactie. Ook anderen reageerden niet op onze oproep.

Helaas kwam er géén bijdrage van het bestuur om op één van de artikelen van Frank Lippe te reageren. Daarom heb ik de stoute schoenen aangetrokken om op de artikelenreeks van Frank over CO2 en het effect daarvan op de klimaatverandering en de menselijke bijdrage daaraan, te

reageren. Zoals u weet uit het vorige nummer is in verband met gemaakte afspraken de gedachtewisseling over CO2 en het effect ervan gesloten.

Mijn bijdrage betreft vooral de keuze die Frank zou willen maken om enerzijds onze energielevering niet in gevaar te brengen en anderzijds af te rekenen met kernenergie. Graag geloof ik in technische oplossingen om wind- en zonne-energie tot een succes te maken. Anderzijds is er zonder kernenergie bij lange na géén oplossing om de onbetrouwbare hernieuwbare energie anders dan met fossiele brandstoffen te waarborgen. Mocht u daar anders over denken, dan zie ik graag voorgerekend hoe en op welke termijn. Uiteraard met het incalculeren van de gewenste winterwarmte en autobrandstof, elektrisch of via waterstof, en waarin bij alle te móóie berekeningen geen rekening wordt gehouden.

Neem daarbij het rekenvoorbeeld van KIVI ('autoritje' elders in het blad) als rekenvoorbeeld.

Een eyeopener nodig? Wijlen David Mac Kay legt het uit, én rekent het voor. <https://www.youtube.com/watch?v=E0W1ZZYIV8o>

Peter van Beurden

Van het secretariaat

Een record aantal nieuwe leden heten we welkom. Sommigen zijn al een beetje bekend omdat ze met de vrijdagochtendwandelinggroep meegaan, actief zijn bij de amfibieënwerkgroep of vaak te vinden zijn in de insectentuin. En een aantal van deze nieuwe leden gaat de natuurgidsencursus doen.

Sjakkie Engeln, Schijndel
Bjorn van Lieshout, Erp
Marijke van der Wee, Veghel
Bert van Beek, Veghel
Rea Vonk, Schijndel
Eric van Gennip, Erp
Albert Beuzel, Erp
Geert Kerkhof, Erp

Karin Koppen

Het politieke klimaat en wij

Klimaatverandering is een onderdeel van het politieke probleem van duurzame energie. Er zijn drie politieke stromingen met hun eigen idee over dat probleem. De eerste is die van de idealisten zoals Obama en Terlouw, die met fossiele brandstof willen stoppen maar doorgaan met kernenergie. De tweede is die van opportunisten als Trump, die zowel fossiele brandstof als kernenergie nog best een tijd willen gebruiken. De derde weg is die van de verstandige politici zoals Angela Merkel, die de kerncentrales stopte en nu rustig ook fossiele brandstof door duurzame energie kan vervangen. Omdat er door veel mensen in onze vereniging totaal nooit aan gedacht wordt dat je met voldoende duurzame energie tot je beschikking niet alleen de niet duurzame kolencentrales maar ook de kerncentrales van Borssele, Doel of Tihange zou kunnen sluiten, heb ik een belangrijke boodschap. In de huidige kabinetsformatie is een meerderheid bezig de tak waarop onze kernafvalvrije energie rust door te zagen en dat moet liever niet gebeuren. Dat kan niet op een voorzichtige vriendelijke manier, de tijd dringt. Als mijn vrienden van vroeger geïrriteerd wor-

den door de toon van mijn boodschap is dat heel jammer, maar ik kan echt niet anders, sorry.

Wanneer Jan Terlouw ons vertelt dat 97% van de deskundigen overtuigd zijn van het nut van sluiten van kolencentrales is dat wel waar, maar toch niet zo erg belangrijk wanneer maar een paar procent van diezelfde mensen weet dat naast CO2 door menselijke vervuiling ook natuurlijke CO2 en zonne-energie hun bijdrage leveren bij de sinds 1950 optredende klimaatverandering. Terlouw is naast politicus ook kernfysicus en auteur maar hij ziet zichzelf het liefst als verhalenverteller. Klimaatkunde laat hij aan anderen over, die hij vertrouwt. Dat is in deze tijd niet meer verstandig, de politie waarschuwt niet voor niets dat we geen touwtjes uit onze brievenbus moeten laten hangen. Wie de boodschap van mij over het klimaat niet voor zoete koek aan wil nemen, heeft het grootste gelijk van de wereld. Maar wie niet wil luisteren omdat de boodschap niet prettig klinkt, zit helemaal fout.

Kijk niet naar die kiftende Democraten en Republikeinen in Amerika, luister naar de verstandigste Europese vrouw en gebruik je hersens. Waar ben je mee bezig? De Maasvlaktecentrale is die over duizend jaar nog lastig? Het kernafval is dan wel wat minder radioactief dan nu, maar levert al eeuwen lang alleen maar kosten en geen baten.

Frank Lippe

Kinderboekenklimaat

Schrijfster Annie M.G. Schmidt heeft veel bekende kinderboeken en gedichten geschreven. In die verhalen spelen dieren vaak een bijzondere rol. Ook dierenleed en milieu-problemen komen in de boeken naar voren.

In het boek *Minoes* verandert een poes door het eten van chemisch afval in een jongedame. Gelukkig wordt ze nog geaccepteerd door de andere katten en verstaat ze nog steeds de kattentaal waardoor ze haar vriend, de journalist Tibbe, van nieuwtjes kan voorzien. Zo komt aan het licht dat de voorzitter van de vereniging van dierenvrienden zelf geen dierenvriend is. Want hij slaat Jakkepoes kreupel en laat de jonkies van Jakkepoes in een vuilniszak achter. Het boek *Ibbeltje* gaat over een meisje dat samen met haar ouders en twee katten woont. De moeder van *Ibbeltje* is ook een kat geweest en kan daardoor met katten praten. Meneer Pinkepank zit de familie vaak dwars. Ook het meisje Otje gaat veel met dieren om. Haar vader Tos werkt in een hotel als kok. Hij verliest bijna zijn baan als hij verhindert dat de lijsters in de tuin van het hotel worden doodgeschoten voor een diner. Uiteindelijk wordt Tos alsnog ontslagen omdat hun muizenvriendjes een diner met gasten op stelten zetten. Ze gaan op zoek naar nieuw werk en slapen in een bestelbusje maar worden overall weggejaagd. Werk zoeken gaat moeilijk omdat de 'officiële papieren' van de kok zijn zoekgeraakt. De kok wordt daardoor nogal eens driftig. Gelukkig schieten de dieren hen te hulp.

Ook het jongetje Pluk leert veel dieren kennen als hij zijn intrek neemt in het torenkamertje in de *Petteflet*. Hij rijdt rond in een rood kraanwagentje en beleeft samen met het meisje Aagje en de familie Stamper allerlei avonturen. De moeder van Aagje, mevrouw Helderder, heeft een obsessie voor schoonmaken en probeert de kakkerlak Zaza met vergif op te ruimen, maar de kakkerlak kan nog net worden gered. Mevrouw Helderder wil het kamertje van Pluk als naaikamertje hebben maar de meeuwen komen Pluk te hulp en steken er een stokje voor. Als Aagje en de Stampertjes ziek zijn en op advies van de dokter naar zee gaan, gaat Pluk mee. Daar redden ze de meeuw Leentje uit de olie en daarna haar eieren die meegenomen zijn door de eierkoekenbakker. In de bakkerij vinden ze behalve de meeuwen eieren een groot oranje ei. Pluk laat een vogel het ei uitbroeden waarna een zeldzame Krullevaar tevoorschijn komt. Een museumdirecteur haalt met een list het vogeltje weg om het op te laten zetten in zijn museum. Gelukkig weet Pluk dit te voorkomen en wijst een meeuw de Krullevaar de weg naar zijn eigen familie. Ook de andere dieren in de *Petteflet* lopen gevaar omdat er plannen zijn om de Torteltuinen te veranderen in een tegelplein. Mevrouw Helderder vindt het een prima idee want ze vindt de Torteltuin met alle dieren maar vies. Gelukkig kent de winkelier meneer Pen een 'kluizelaar', een zogenaamde kluizenaar, die een oplossing heeft. Na een lange tocht en een pont over de rivier de Waas met de pontbaas 'heen-en-weer-wolf' komen ze aan in de Hasselerwaard. Tot zijn teleurstelling krijgt Pluk een bijna dode plant mee. Wanneer ze de plant in het park zetten, groeit de plant snel uit tot een hasselbramenstruik. De hasselbramen hebben een bijzondere uitwerking. De werkmannen stoppen met werken en in plaats daarvan gaan ze spelen en kunstwerken bouwen in het park. De burgemeester zet de werkzaamheden stop en de Torteltuin is gered. Uiteindelijk gooit Pluk de bramen-

struik in een vreugdevuur want de hele stad heeft van de bramen gesnoept en het hele stadsleven ligt daardoor stil.

Het tijdschrift *Margriet* publiceerde de avonturen van Pluk tussen september 1968 en januari 1970 als feuilleton. Een aantal van deze verhalen werden door Annie M.G. Schmidt herschreven tot een nieuw geheel en gebundeld in boekvorm onder de titel *Pluk van de Petteflet* in 1971. Naar aanleiding van een tentoonstelling over tekenares Fiep Westendorp werden tekeningen ontdekt die bleken te horen bij de resterende verhalen uit de *Margriet*. De verhalen en tekeningen werden hiervoor samengevoegd tot een nieuw boek dat in 2004 uitkwam als *Pluk redt de dieren*.

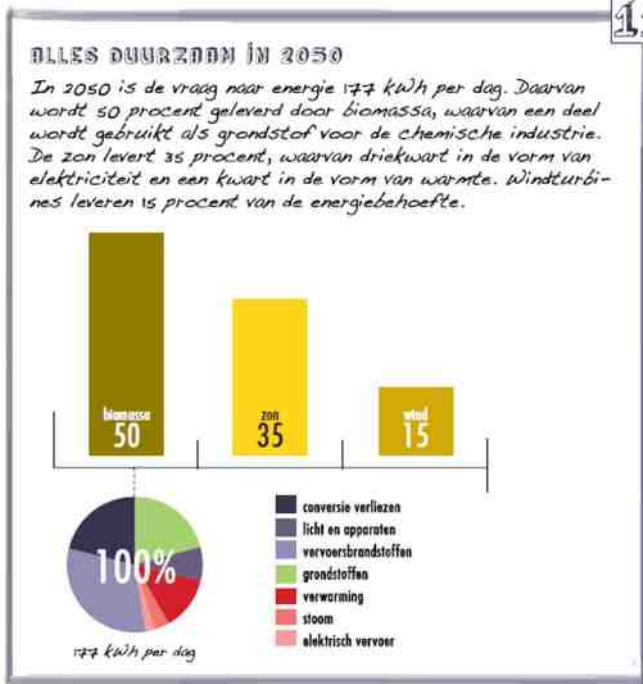
In *Pluk redt de dieren* maakt Pluk kennis met tante Pleeg uit de *Petteflet* en haar pleegzoontje Spijtebijt. Spijtebijt is een jongetje dat tot zijn eigen spijt steeds maar weer mensen bijt. Deze gewoonte heeft hij geleerd van zijn vorige pleegouders. Hij is namelijk tot zijn zesde opgevoed door griezels in Canada. De griezels Moem en Psasj, ontsnappen uit de diertuin. Spijtebijt voorkomt dat ze teruggebracht worden naar de diertuin en neemt ze mee naar tante Pleeg's flat. Daar kunnen ze ook niet blijven omdat de altijd waakzame mevrouw Helderder naast tante Pleeg woont. Geen enge beesten in de *Petteflet*! Op aanraden van meneer Pen gaan de beren naar de klimaatkas van de Weerman. De Weerman experimenteert daar met diverse klimaten en heeft de grote kas in verschillende klimaat-zones ingedeeld. Er is vast nog plaats voor de beren in het Gematigd Bos. Aagje, de dochter van mevrouw Helderder, wordt door een ontsnapte inktvis een inktvijver ingetrokken en door Spijtebijt gered. Ook de inktvis moet volgens meneer Pen naar de Weerman en nu mag Pluk hem zelf afleveren. Ook Spijtebijt gaat stiekem mee om zijn pleegouders, de beren, op te zoeken. Maar wanneer dit niet snel genoeg gebeurt bijt hij de Weerman en loopt hij weg. In een grot ontdekt hij de beren, maar al snel blijkt dat hij een berenleven in de buitenlucht niet meer gewend is en vertrekt hij weer. De Weerman en Pluk vinden hem met de jeep, maar eenmaal in de jeep bijt Spijtebijt de Weerman opnieuw omdat deze boos op hem is. Hierdoor rijdt de Weerman de glazen scheidingmuur kapot die het Tropengebied van het Poolgebied scheidt. De Weerman moet zo vlug mogelijk de klimaten herstellen omdat het poolijs dreigt te smelten en alles zal overstromen. De Weerman zet de vriesknop op zijn hoogst waardoor zowel de Pool als de Tropen bevriezen. Resultaat: pinguïns in de tropen, sneeuwstormen over bibberende olifanten. Pluk redt vervolgens alle verkleumde tropische dieren en gaat moe naar huis. Uiteindelijk brengt de Weerman Spijtebijt, Moem en Psasj met de helikopter terug, wanneer Spijtebijt heeft beloofd dat hij nooit meer iemand zal bijten. Tante Pleeg heeft intussen een groot huis met een grote tuin gekocht, met ruimte voor Spijtebijt en de beren.

Hadden we maar een weerman die op de juiste manier aan de knoppen kan draaien om het klimaat te herstellen. En Pluk om de dieren te redden.

Suzanne

...en een heleboel Ibbeltjes om het water terug naar de zee te dragen.

Uit: De rekening voorbij (KIVI).

Schaffen wir das?

Dat zou ik nu graag met Frank Lippe eens zijn. Hernieuwbare energie. Maar dan moet er nog heel veel gebeuren. De prognoses van onze overheidsadviseurs zijn dat we in 2035 aan 16% hernieuwbare energie zitten. Dat het ruimtebeslag zo groot is dat we er een oppervlakte van ruim 3x Nederland voor nodig hebben. Die 16% is zon- wind- biomassa samen. Windmolens op land leiden tot protesten en tot vogelslachtoffers. Een hilarisch filmpje gemaakt in het programma van Umberto Tan van een act van Jan Jaap van de Walle zag u misschien al eerder op internet of tv. <https://www.youtube.com/watch?v=ZPgFb4f71Zk>

De afstand tot woningen is in Nederland wettelijk bepaald op 320 meter. In landen waar meer ruimte is, is dat vastgesteld op 1500 meter en in Californië en Canada op 2 km. Maar wij kunnen er beter tegen, we zitten altijd al dicht op elkaar. Zou de crisis en herstelwet daarom bindend zijn verklaard? Windmolens op zee leiden tot hoge kosten en verliezen om de energie aan land te brengen. Blijkbaar 1/3 van de kosten. Door uw netwerkleverancier met u of via uw energieleverancier met u af te rekenen. En laat dit nu vooral de reden zijn van de huidige goedkopere windmolen. Die kabelkosten worden er tegenwoordig niet meer bij de bouwkosten geteld en nu als netwerkkosten met u afgerekend. Ook de goedkope financiering tegen de huidige lage rente doet wonderen. Volgens Bas Eickhout, Europarlementariër van Groen Links, is kernenergie een stokoude techniek omdat die van stoom gebruik maakt, maar wat zou Bas denken van windenergie? Géén stoom, wel oud. (zie Klimaatmores, lenen hoor, niet kopen)

Zonnepanelen dan maar? Prima, maar dan toch graag in bebouwd gebied. Op daken, gevels en zonneschermen. Of vind u het wel aardig om overal zonneakkers te zien verschijnen? Ik heb met maïsakkers al niet veel op, maar dat vind ik daarmee vergeleken een weldaad. Maar... er is hoop, het huidige rendement kan nog een eind omhoog. Van nu

15 á 20% naar 50 á 60%. En als er licht is werken die dingen ook, weliswaar minder, maar ook dan leveren ze zonne-electriciteit. En in dezelfde unit combineren met zonnecollectoren zou ook een optie kunnen zijn met als voordeel meteen warm water en een kleiner brandrisico. Maar denk aan antivries voor het geval er toch nog eens vorst en een Elfstedentocht komt.

Bio-energie is de grootste ruimtevreter, met slechts 5000 km² voor zon- en windenergie heb je voor biobrandstof maar 3x (120.000 km²) de oppervlakte van Nederland nodig. Uiteraard bij gebruik van de meest energierijke gewassen. Daar is dan uitputting van de bodem niet in meegenomen. Ons voedsel moeten we dan wel importeren. Alternatief is Canadees of t.z.t. (vast onbetrouwbaar gevonden) Russisch hout importeren als biobrandstof, zoals onlangs in het nieuws was. Zou dat nu uit echte bossen komen, of uit ordinaire 50 jaar oude houtplantages en uiteraard van slechte bomen die toch kaprijp waren. Zou de kaalslag in verschillende Brabantse bossen hier iets mee te maken hebben? Misschien toch niet zo'n goed idee? In ieder geval ontraden door de KNAW.

Aardwarmte dan maar, of getijdenenergie of toch de ladermolen van Wubbo. Die aardwarmte kan die t.z.t. gewoon naar de ruimte ontsnappen of warmt die de aarde ook op? En de wind kun je die onbeperkt oogsten, of verandert het klimaat dan ook? Is wind wel een perpetuum mobile? Ik ga voor zonne-energie en warmtekrachtkoppeling en vooral besparing. En een knijpkat voor als de zon niet schijnt zodat ik eindelijk de kat weer eens in het donker kan knijpen.

Ach, alle beetjes helpen, en de fossiele brandstof raakt op en misschien kunnen we die toch beter als grondstof gebruiken, net als het hout dat zinvol gebruikt en de biomassa die gegeten kan worden. Houdt het bos bovendien levend door niet alle sprokkelhout weg te halen. En laten we zuinig zijn op de menselijke en dierlijke mest als de broodnodige bodemverbeteraar en mineralenleverancier.

In de tussentijd zal er nog veel moeten gebeuren om energieneutraal uit te komen. Of we dat redden zonder die besmette kernenergie is de vraag. Of wordt het toch een Molten Salt Reactor om daarmee het verzamelde kernafval op te stoken en daarna kernfusie? Bron: oa. De rekening voorbij KIVI

Peter van Beurden

Windmolenkoe

Een windmolenkoe, een roodbonte

boehde klagend haar klacht in de rondte

Ik word alsmaar dikker

van dat windmillgeflikker

en mijn boer noemt me nu rozebonte

Peter van Beurden

Mia Rooijmans en Ad van de Donk, initiatiefnemers van de JVV.

Er gaan veel makke, hoofdzakelijk witte, schapen én bokken in een hok.

Drie grote G's

Gezelligheid en Gezondheid in het Groen

Een gedenkwaardige dag, twintig jaar IVN-wandelen op vrijdagmorgen.

Soms met 4, meestal met 9, soms met 12 en een enkele keer met 15 personen. Een mooie mengeling van mannen en vrouwen, fotografen, paddenstoelenkenners, vogelaars, alleswetters, weinigwetters, nieuwsgierigen, betweters, moppentappers, doorstappers of een kruising van deze soorten. Heel verschillend dus, maar een in onze doelstelling: de wandeling moet voor iedereen uitdagend, leuk en fysiek te doen zijn. Belangstelling voor de natuur is ons gezamenlijk vertrekpunt.

Deze modus blijkt aan te slaan, de groep groeit immers gestaag en de tevredenheid is hoog. Er komen regelmatig nieuwe wandelaars bij en er vallen er ook noodgedwongen af. Het is als in de natuur.

Ongeveer 12 jaar geleden zei Mia mij zo rond mijn afscheid op school "Volgens mij is de wandelgroep op vrijdag iets voor jou." Mia bedankt...dat was goed gezien en als ik zo om me heen kijk en luister, geldt dat voor meerdere van ons in deze of vergelijkbare situaties. Een verlies, een af-

sluiting kan nieuwe wegen openen. De vrijdagmorgenwandeling is een gezellig en gezond vast punt in ons weekprogramma. En ook belangrijk...er zitten geen verplichtingen aan. Maar het is wel leuk als men lid wordt van IVN-Veghel. We hebben deze twintigste verjaardag op passende wijze gevierd; vanzelfsprekend in de natuur!

Na een openingswoord van Pieter en Fia begonnen de 21 deelnemers aan een twee uur durende wandeling door Wijboschbroek onder leiding van Fia Fiers. We werden attent gemaakt op de intussen uitgebloeiende bosanemonen en sleutelbloemen. We stonden stil bij de populierencultuur en andere bomen. De zeldzame rapunzel hebben we niet gemist. De kudde schapen blerden ons een warm welkom toe. Verder werd ons duidelijk dat dit een nat, voedselrijk gebied is waar veel dieren een goed onderkomen vinden: salamanders, padden, kikkers, roofvogels en reeën. Het goede fiets/wandelpad ontsluit dit mooie gebied voor fietser, rolstoeler en wandelaar.

Mia Rooijmans haalde tijdens de lunch op haar eigen wijze de historie van deze wandelgroep kort op. Uiteraard betrok ze Ad van de Donk in haar verhaal.

Voldaan ging iedereen huiswaarts. Op naar de 25e verjaardag. En...IVN-bestuur...bedankt voor de heerlijke lunch.

Een groot deel van de JVV bijeen. De gemoedelijke én interessante wandeling begint met luisteren naar de herderin bij de schaapskooi.

Reeën kijken

Het is reeën kijken, maar ook als er geen reeën gezien worden, is het een succes. Hoe werkt dat?

Met Hemelvaart ging ik jaren achtereen met de Veghelse IVN'ers op kamp. Ter plekke kaartte Gerard het altijd aan: wanneer gaan we reeën kijken? Hij zocht ook de juiste plek op. Glunderend kwam hij terug van zijn verkenning – daar aan de bosrand, daar komen de reeën uit het bos om te grazen. Hij had al heel wat dieren gezien. Dan volgde het gezamenlijk ritueel – een uur voor zonsopgang verzamelen we. Zonder parfum, maar met DEET. Sommigen blootshoofds, anderen met een muskietennet over de pet. Maar stil waren we allemaal, op weg naar DE plek verstomden de gesprekken, en op de plek zelf zwegen we. Zitten. Niet bewegen. Ook niet als je een beweging in het veld zag. Het eerste half uur dacht ik nog veel, maar dan werd ook de geest zwijgzamer. Zo rustig was het, dat een enkele keer mijn ogen toevielen. Zo moe, een slaapje doen. Een uur lang zitten. Op de terugweg werden de eerste woorden gefluisterd. “Anja, wat fijn dat je voor me loopt, jouw witte haren zie ik zo goed.” Waren dat fazanten, dat geratel van boom tot boom? Dat geritsel, was dat een muis, of een wezel? Ik ben wel tien keer gestoken. Zag je de sterren opkomen? Een ree gezien?

Maar eigenlijk, ging het daar niet om. Samen een uur zitten, geconcentreerd iets doen. Dat bracht rust in mezelf en verbinding met de anderen.

Mijn moeder kon nog met moeite lopen. Een autoritje rond Veghel vond ze interessant. Even uitstappen was te ver-

moeiend. Dus bedachten we: reeën kijken. We parkeerden de auto ergens aan het eind van een weg. We waren op de Maashorst – voorbij het bezoekerscentrum tot aan het begraafgebied. We waren op het parkeerterrein bij de Mosbulten. We stonden in 't Hurkske, de eerste weg rechts vanaf Veghel, aan een open veld. We zagen de bomen zwaaien. Het gras bewegen. Een kat met een muis in de bek voorbijlopen. We dronken een kop koffie en aten een koekje. De thuisblijver vroeg: “Hebben jullie reeën gezien?” Nee dus.

Maar eigenlijk, ging het daar niet om. Samen een uur zitten, geconcentreerd kijken. Dat bracht rust en verbinding. Hier op Kluse Compagne leven reeën. We zien de slaapplekjes in het bos, de afgeknaagde takken, de afdrukken van hoefjes in het zand. We zijn achteloos. Toch zien we ze. In de verte op de wei in het natuurgebied. Midden op de dag, als een kudde over het veld van de buurman, door ons bos en over de oprit, doordendert naar de akker van de andere buurman. Meermaals staat een ree even verderop, dan draait ze de kop, en kijkt zo van, ach wat doen jullie hier in mijn huis? We zien haar zelfs vanuit het keukenraam. Ze heeft ons niet in de gaten, en sneukelt. Een beet hier, een beet daar. Ze loopt naar een pluis van een paardenbloem, draait de steel en hap de hele zadenbal in een keer naar binnen. Lekker, ze pakt er nog drie. Daarna de steel van een bloem van zevenblad, en ze draait het witte scherm naar binnen. Tong over de lippen, en daar trippelt ze verder. Maar eigenlijk, heb ik hier nog niet eens een uur gezeten om reeën te kijken.

Anja Edwards van Muijen
was Geerbosser, ben donateur, woon nu in Duitsland

Autoritje

Deze vergelijking las ik in een publicatie van Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Niet superrecent, maar heel bruikbaar.

Behalve de energie die je rechtstreeks zelf via je energierekening of aan de pomp betaalt, ca 16% van het totaal zit het leeuwendeel van de energie die je gebruikt in de diensten en producten die je koopt. Dus de overige 84%. In totaal 193 kWh p.p. per dag.

Het energiegebruik in Nederland kun je in plaats van met staaf-, taartdiagrammen ook anders duidelijk maken. Zoals gezegd, gebruikt iedere Nederlander, jong en oud, gemiddeld 193 kWh per dag.

Die hoeveelheid energie komt overeen met een autorit van 300 kilometer per dag.

Laten we aannemen dat onze auto een taxi is met verschillende passagiers die omstebeurt een stukje meerijden.

Degene die het kortste meerijdt, 10 kilometer, is de land- en tuinbouw. De volgende passagier is het nationale transport met 38 kilometer, gevolgd door het internationaal transport dat 60 kilometer blijft zitten.

De gebouwde omgeving maakt een respectabele rit van 61 kilometer, maar de sector die het langst in de taxi zit, is de industrie met maar liefst 86 kilometer. Daarvan is 41 kilometer energie en 45 kilometer grondstoffen.

De resterende 45 kilometer rijdt de taxi helaas leeg rond; dat zijn de omzettingsverliezen.

Met toestemming van KIWI opgenomen.

Uit: Energie, de rekening voorbij. [https://www.kivi.nl/media/Techniekpromotie/Thema_SKIVINIRIA/Energie/derekeningvoorbij_D2_\(3\).pdf](https://www.kivi.nl/media/Techniekpromotie/Thema_SKIVINIRIA/Energie/derekeningvoorbij_D2_(3).pdf)

Peter van Beurden

Najaarswandeling

Op zaterdag 16 september staat de najaarswandeling gepland. Dit keer gaan we naar Bocholt in Belgisch Limburg. Het Kempen-Broek. Het gebied maakt deel uit van een wijd omvattend gebied dat zich uitstrekt van Zuidoost-Brabant (Weert) in Nederland tot het zuiden in Belgisch Limburg (Maaseik). Wij gaan wandelen in de omgeving van de St. Maartensheide en de Luysen en komen o.a. langs drie vogelkijkhutten, de A-beek en de Luysemolen voor een pauze. De route is ongeveer 12 km. Vertrek vanaf Mariahof aldaar.

We verzamelen op het stadhuisplein en vertrekken om 9.00 uur precies.

Het is een broek, dus, denk aan goed schoeisel en aan voldoende eten en drinken. We rijden zoveel mogelijk gezamenlijk en rekenen af met de chauffeur.

Rob Knechten en Toine Olyslagers.

Natuurbeleving

Al geruime tijd verzorg ik in Zorgcentrum Sint Joachim & Anna natuuractiviteiten. Meestal een PowerPoint-presentatie, zoals 'Vogels in de tuin' of 'Wat leeft er in sloot en plas.' Afgelopen 17 juni hadden Trudy (mijn lieve hulp) en ik het onderwerp Kruiden, we hadden niet alleen kruiden bij ons maar ook een lekkere kervelsoep, kruidenboter en kruidenkaas. Het was een groot succes. We blijven bedenken hoe we de natuur leuk kunnen aanbieden. Wij hebben nog wel wat ideetjes dankzij de cursus 'Grijs, groen en gezellig' van het IVN die ik samen met o.a. Mia en Riet een paar maanden geleden in Eindhoven gevolgd heb. Het ging over natuurbeleving met dementerenden. Ik heb er veel aan gehad en mij verwonderd dat je de natuur zo intens kunt beleven op een vierkante meter.

Jeanine van der Weide

De natuur aangeboden in zijn natuurlijke smaken. Foto: J. van der Weide

Smakelijke hapjes met kruiden bereid. Foto: Jeanine van der Weide

Nest gebouwd

Wie jong de natuur leert waarderen, zal later ook meer betrokkenheid tonen daarbij.

In de derde week van juni organiseerde IVN Veghel met negen vrijwilligers rondleidingen met de basisschoolkinderen van groep 5/6 van Boerdonk, Keldonk en Erp. IVN-vrijwilligers zetten zes posten op langs een ontdekkroute in 't Hurkske.

De kinderen - in groepjes van drie of vier - mochten die route bewandelen en luisterden met veel aandacht naar de natuurweetjes van de vrijwilligers. Die gingen onder andere over waterdieren, grassen, zonnedauw, toekomstbomen, weidevogels, vogelnesten, legoplant en sigarenmakers.

Sommige leerlingen die op de fiets kwamen, mochten getuigen zijn van een vos die uit een aardappelveld kwam, en een ree.

Alle leerlingen van groep 5/6 van de St. Nicolaasschool uit Boerdonk hebben op vrijdag 23 juni samen een nest gebouwd, niet voor een vogel maar voor een mens.

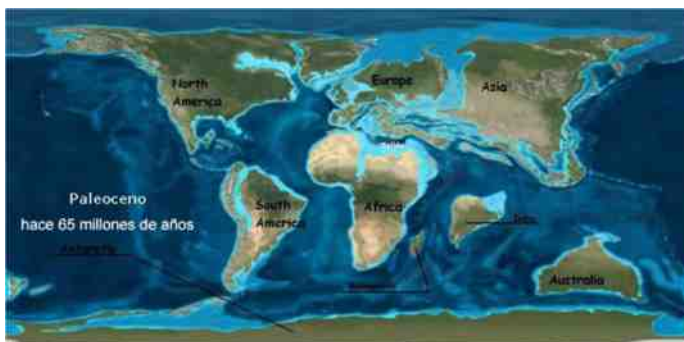
Nick Biemans uit Boerdonk ligt hier als een vogeltje samengevouwen in het nest, terwijl alle leerlingen, leerkracht en natuurgidsen toekijken.

Tekst: Mia Rooijmans uit Veghel en Maria Kordewinders uit Boerdonk

Foto: Mia Rooijmans

Opgerold in een gezamenlijk gemaakt nest. Foto: Mia Rooijmans

De aarde gered

Zomaar wat kreten uit de media die tot nadenken stemmen. Algenolie als autobrandstof mogelijk de reddende engel voor ons transport? Vroege Vogels.

Aantal zeezoogdieren zijn sinds 2012 in aantal gelijk gebleven. Vroege Vogels.

Dolf the wizzkid, goochelaar met verwijtende woorden over de klimaatsceptici. Vroege Vogels.

ASN bank met z'n eindagsvlieg die niet kijkt naar de dag van morgen. STER-reclame.

De aarde wordt bevolkt door 3 tot 100 miljoen soorten. Roman over klimaatmanipulaties. 'Staat van Angst' Michael Crichton. Met literatuurverwijzing!

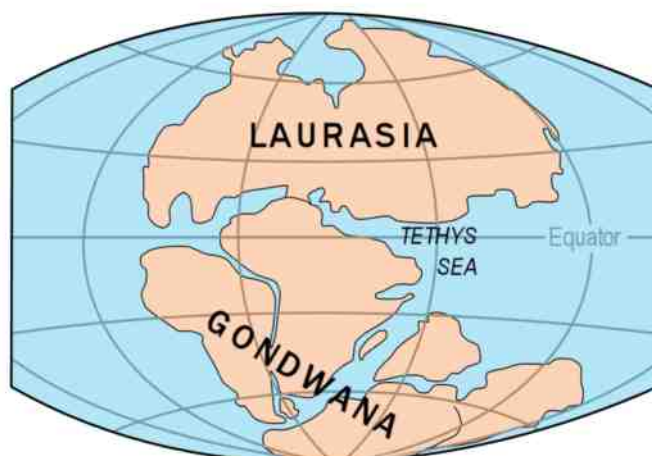
Een Aarde die opwarmt door het gebruik van fossiele brandstoffen? Feit, of een leugentje om bestwil. Sluitend bewijs is er niet. Wel bewijs uit het laboratorium. Maar is de aarde daarmee te vergelijken? CO₂ en CH₄ zijn beide broeikasgassen, net als waterdamp. Doe iets! Ook is het een feit dat de bewezen reserves aan fossiele brandstof eindig zijn. Doe iets! Misschien niet zo snel eindig dan in 'Grenzen aan de groei' van de club van Rome werd beweerd, maar eindig. Dus moeten we iets doen, er verandert iets, Je kunt het meten. Mits je meet met de goede meetinstrumenten. En het resultaat dan ook nog goed weergeeft en ppm niet verwart met ppb. (scheelt maar een factor 1000) zoals in National Geographic.

<http://www.magazine.nationalgeographic.nl/artikel/methaan-de-smeltende-tijdbom>

Zo'n foutje, maar één lettertje, wordt via internet vele malen gekopieerd. Zeker omdat het een serieus en toonaangevend blad betreft. Kun je de rest dan nog serieus nemen? Mogelijk wel, maar blijf kritisch.

Zelfs al zou de wetenschap anders uitwijzen, dan nog kunnen we niet meer terug wordt gezegd. Er staat teveel belang en gezichtsverlies op het spel.

Maar 97% van de wetenschappers beweren toch dat de mensheid de grote boosdoener is! Wetenschap werkt niet via reclame, stemmingen, verkiezingen, 97% consensus doet afbreuk aan de zoektocht die wetenschap heet. Zelfs algemeen onderschreven 'Waarheden' zijn tijdelijk tot het tegendeel is bewezen. Dat zou iedereen die de wetenschap enigszins volgt, kunnen weten. Daarnaast heeft die tamelijk zinloze constatering te maken met literatuuronderzoek waaruit zou blijken dat 97% van de wetenschappers vermoedt dat de mens in meer of mindere mate met de opwarming van de aarde te maken heeft. Vanaf de onzin die Oreskes en Cook uitkramen door hun selectieve gewinkel in wetenschappelijke abstracts (uittreksels) tot het serieuzere onderzoek van Verheggen e.a.

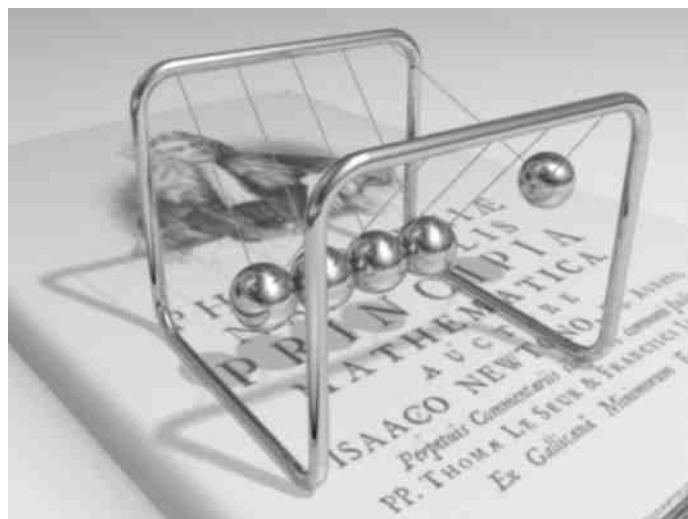
TRIASSIC
200 million years ago

Indachtig de uitspraak van Bertrand Russell 1872-1970: 'De moeilijkheid met de wereld is dat de dommen zelfverzekerd zijn en de verstandigen met twijfel vervuld.'

Wetenschap bouwt voort op wetenschap, soms verfijnd, soms alles op zijn kop zettend.

Van een platte aarde naar een aarde als middelpunt van het heelal tot een aarde die in een deel van de Melkweg in een baantje om de zon draait. Van schepping tot evolutie/mutatie. Van Newtons vallende appel naar zwaartekracht en naar Einsteins E=MC². Op erkenning van het bewijs van het mechanisme dat ijstijden veroorzaakt, heeft Milankovic ongeveer 100 jaar moeten wachten.

En ook de continentale verschuiving van Wegener kon vanaf 1915 tot voor kort (1960) niet op instemming rekenen.

Newtonpendel. De derde wet in de praktijk. Afb: Wikipedia

Blijf dus kritisch. Open je oren, onderzoek alles en behoud het goede, Dat is tegenwoordig weliswaar bijna ondoenlijk met de stortvloed aan informatie. Daarom, luister vooral naar je tegenstanders, daar kun je misschien nog het meeste van leren. Stel vragen en eis een antwoord op de gestelde vraag en laat je niet met een kluitje in het riet sturen.

Peter van Beurden /Afbeeldingen: Wikipedia
Het is gevaarlijk je oren dicht te stoppen en uit angst voor een niet gewenste uitlating de ander te verbieden te spreken.

Deelprogramma

! Let op: kijk altijd even op de website (www.ivn-veghe.nl) of er wijzigingen zijn.

Vrijdagochtend wandeling

elke vrijdag 9.30-12.30
Vondelstraat
Pieter van den Berk 36 60 84

Plantenwerkgroep

april t/m september
19.00 – t/m zonsondergang
Karin Koppen 21 02 16

Scholenwerkgroep

met groep 6 op ontdektocht naar buiten
Hanneke Leenhouts 28 78 51
Marja van Heijst 35 40 47
Annette Roelands 35 39 19

Augustus

Zaterdag 26, excursie (L/P)
Nacht van de Vleermuis
20.00 - 22.30
Gerard van Leiden 06 220 826 34

Donderdag 31, film + lezing (L/P)
't Creyspot
20.00 - 22.00
Karin Koppen 21 02 16

September

Zondag 3, excursie (L/P)
't Creyspot
10.00 – 12.30
Karin Koppen 21 02 16

Woensdag 13, kinderactiviteit *(L/P)
Tuintelling Spinnen en Webben
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Zaterdag 16, excursie (L/P)
Dagwandeling Rob
(zie ook SPROKKELS zomer)
9.00 - 17.00
Rob Knechten 34 0112

Zondag 24, overige activiteit * (L/P)
Oogstfeest in de Natuurtuin
13.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Woensdag 27, lezing (L/P)
Gallen, een boeiende co- productie
(Rini Kerstens)
20.00 - 22.00
Karin Koppen 21 02 16

Oktober

Zondag 1, excursie (L/P)
Gallen in 't Hurkske (Rini Kerstens)
10.00 - 12.30 (10.15 uur parkeerplaats)
Boswachtershuis aan de Gemertsedijk 10 Erp
Karin Koppen 21 02 16

Zondag 8, excursie (L/P)
Paddenstoelen
10.00 – 12.30
Antoon Raaijmakers 35 04 63

Zaterdag 21, excursie (L/P)
Natuur bij Nacht
20.00 - 22.30
Monica Bouman 35 47 89

November

Woensdag 1, kinderactiviteit *(L/P)
Tuintelling Paddenstoelen. Natuurtuin,
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Donderdag 2, lezing (L/P)
Natuurgeluiden. Hoe? Zo! (Bart Gras)
20.00 - 22.00
Karin Koppen 21 02 16

Zaterdag 4, overige activiteit (L/P)
Natuurwerkdag
9.30 - 12.30
Fer Kalis 34 13 48

Dinsdag 21, ledenavond (L)
Foto's voor de Vuist (Pieter v Breugel)
20.00 – 22.00
Lidou van Beurden 36 57 12

December

Dinsdag 12, ledenavond (L)
Sprokkelavond
20.00 - 22.00
Lidou van Beurden 36 57 12

Roofulieg in insectentuin Geerbos Foto: Bert van Beek

Bossteekmier (*Myrmica ruginodis*) op varen. Geerbos Veghel. Foto: P. van Breugel

Zó heb je aan bezoek géén gebrek. Kever met mijten. Foto: Bert van Beek

Geerbosdagboek

Zondag 7 mei 2017

Een paar notities uit mijn dagboek:

`Annie heeft de paden geschoffeld; 2 jacobsvlinders gezien`;
`Vrouw met de fles ...?` Oh-ja, vlak voor mijn vertrek, zag ik aan de overkant in de buitentuin, een vrouw naar een van de bomen lopen.

Ze frommelde wat aan een tak met veel bladeren waaraan een plastic fles was vastgemaakt. Eén groot vraagteken? Wat deed die vrouw daar?

Ze kreeg in de gaten dat ik naar haar keek. Toen ze bij me was, vertelde ze dat ze wat sap uit een berkentak aan het tappen was. Daar had ik nog nooit van gehoord, wel uit boomstammen (suikeresdoorn en berken), maar uit zo-maar een tak? Dat was een experiment, zei ze, ergens gelezen ... De fles was leeg, geen sap! Maar waar ik me meer ongerust over maakte, was het dun plastic touwtje waarmee ze de fles had vastgebonden. Nee hoor, zei ze, die neem ik netjes mee, ik heb 't al in m'n zak gestoken ...

Zaterdag 27 mei 2017

Van verre zag je de uitbundig bloeiende rozen, die over de heg en de rozenboog groeien! Wat een feest! De grote meidoorn is uitgebloeid en wordt nu geplaagd door rupsen van de stippelmot. Zij groeien op in een beschermend webwerk.

We hoeven ons geen zorgen te maken over het kaalvreten, want de boom of struik, herstelt zich weer als de stippelmotrupsen niet meer eten en zich gaan verpoppen.

Wat was het heet vanmiddag! De enige echte koele plek was in de schaduw van de lijsterbes en onder het pergolaatje dat Matty heeft gemaakt. De zonneplu's gaven minder koelte, maar gelukkig dat er af en toe een vlaagje wind voorbijkwam.

Riet heeft, tijdens mijn afwezigheid, water gegeven aan de kiemplantjes onder de bank. Het is nog veel te warm en te droog om de plantjes in de grond te zetten, ze kunnen zo een poosje doorgroeien in de potjes. Maar nu kan ik ze in bakken met een laagje water goed houden.

Toen ik rondliep, zag ik tot mijn schrik dat veel nieuwe plantjes slap lagen of hingen van de dorst. Ook sommige tijmplantjes in de nieuwe rotstuint, hadden het moeilijk. Water – water – water ... Bijna de hele middag heb ik besteed aan emmers water pompen en water geven. Een bezoeker zag mij zo bezig en vroeg waarom ik niet zo'n sproei-installatie gebruikte, ik moest in mijzelf lachen, maar ik antwoordde dat de planten zichzelf moesten zien te redden, alleen de pas aangeplante en verplante, hadden water nodig.

Ik zie het al: ... slang vastmaken aan de pomp en alsmaar pompen-pompen, totdat er een regen van water over de Geerbostuint valt ... Hoe lang zou ik dat volhouden? Oh, idee ... zonnepanelen! Een elektrisch pompje erbij, slangen op aansluiten en een sproeier, perfect!

Met de vernielingen in gedachte, toch niet zo'n goed idee! Net als elk jaar, sneeuwt het van de populierenpluisjes, overal dwarrelen ze rond om tenslotte na veel zwerfingen en gedraai op de grond neer te strijken en ook in mijn oplosbouillon belandden. Vanuit mijn rustplekje genoot ik van het fluiten van een winterkoning en 2 zwartkoppen én van alles wat bloeide: klapproos, donkerblauwe iris, margriet, duizendschoon (in rood en oranje), kleine pimpernel, muizenoor, vingerhoedskruid, hondsdraf, perzikbladklok-

je, ossentong, geranium, glidkruid, bieslook, koekoeksbloem, boterbloem, akelei, slangewortel, adderwortel, lupine, geel bloeiende reseda en kattenkruid. Even opgezocht: "Blauw kattenkruid (geldt ook voor grijs kattenkruid *Nepeta faassenii*) is een sterk geurende vaste plant die behoort tot de lipbloemenfamilie (Labiata). De soort staat in de Ned. Wachtkamer als nieuwe plant die nu ook in het wild in Nederland voorkomt. De plant wordt gebruikt in de siertuin en is van daaruit verwilderd. Blauw Kattenkruid komt van nature voor in de Kaukasus en Noord-Iran. Komt voor op droge kalk- en stikstofrijke grond tussen struiken en ruigten.

Katten eten graag van het blad of gaan in de plant liggen. Er zit iets in de plant dat ze lekker vinden en waar ze zelfs 'verslaafd' aan kunnen raken. Als er katten in de tuin komen en de plant onweerstaanbaar vinden, en ook de plant beschadigen, is het misschien een beter idee een andere plant te kiezen, zoals lavendel, glidkruid of klokjes (*campanula*) of kun je ook kiezen voor het Kattenkruid *Nepeta Goviana*, met lichtgele bloemen en naar citroen ruikt, daar houden katten helemaal niet van!"

Ik heb ook ooit gelezen (waar ook al weer?) dat katten zich graag in de *Nepeta* wentelen om hun vlooiën kwijt te raken. In het Geerbos komt regelmatig een kater (met halsband), we jagen hem weg, maar dat heeft weinig zin omdat we er de meeste tijd niet zijn. De *Nepeta* ligt wel eens plat, maar komt dat door die kater?

Een ekster zat op het hekje van het gereedschapshok. Ze keek rond en verdween weer.

Kattenkruid *Nepeta*. Foto: Bert van Beek

Een Citroenvlinder en een Atalanta vlogen over de planten van de muur. Het akkertje achter de bank doet niet veel, het is te droog geweest, maar het seizoen is nog lang niet voorbij, afwachten dus ...

Ik had eerst de bedoeling om de poot met een parasolletje in de grond te steken daar waar ik aan het werk was, maar dat ging niet zo goed, ik ben op teveel plaatsen maar 'eventjes' bezig. Een hoedje en een katoenen overhemd met lange mouwen leek me praktischer om in de zon te werken. Toen ik zo bezig was, verscheen een jonge fotograaf (tja ... als je over de 70 bent, vind je 40 jaar jong), zover ik me kon herinneren, heet hij Marco, lang en dun, bril op, een klein beetje kalend, donkerblauw overhemd met korte mouwen, met daaroverheen (soms) een soort donkerblauwe dunne bodywarmer, spijkerbroek, fototoestel met een toeter op zijn buik Hij laat me af en toe wat opnames zien, beestjes die ik nog nooit gezien heb in ons Geerbosje. Ik ken hem, dat wil zeggen, dat denk ik! Dag Marco! zei ik toen... Nee, ik ben Bert !... hoezo Bert? Je komt toch vaker hier fotograferen? Ja, maar ik heet Bert!

Ik begon nu te twijfelen, 1 fotograaf bleken er 2 te zijn en lijken op elkaar! Lang, dun, bril op, kalend, donkerblauwe kleding, toeter op de buik enz. En nú wist ik niet wie ik voor me had, was het nou Bert of Marco die mij zijn opnames had laten zien? Of beiden? Ik hield me op de vlakte. Gisteren was ik hier, zei hij, ik heb een koninginnenpage gezien en ik probeer hem vandaag te fotograferen ... Volgende keer zal hij me vast zijn opnames laten zien, ... hm! Marco of Bert!?!

Zaterdag 3 juni 2017

Eindelijk! Eindelijk viel er regen, na 3 maanden droogte, zo'n flinke bui was hard nodig!

Maar toch zo diep ging het water niet, de natte bovenlaag was maar 2 cm dik. Af en toe heb ik de nieuwe planten water gegeven, zij hebben geen gelegenheid gehad om de diepte op te zoeken. Sommigen waren uitgedroogd en of half verdord, weer anderen lieten het 'hoofd' zakken.

Peter die brandnetels aan het uittrekken was, riep vanuit de verte: 'Lidou! Kom 'ns vlug!'. Tja, bij zo'n kreet moest ik wel komen! Er vloog een kolibrievlinder op een koekoeksbloem en die vlinders zijn zo rap dat je inderdaad met grote snelheid moest komen. Ja, inderdaad hij vloog vóór de bloem, zuigend als een kolibrie!

Matty was aan werk om de nieuwe bijenflat af te bouwen, hij wisselt af, dan weer een rijtje rechthoekige blokken dan weer stukken van ronde stammen, de tussenruimtes werden opgevuld met riet.

Hé! De zanglijster was weer terug en de tjiptjaf ook al, alleen de zwartkop was hier steeds gebleven.

Zaterdag 10 juni 2017

Ha! Iemand is me voor geweest, het hekje is open... ja! Een fotograaf ... Deze keer vergis ik me niet ... 't is Marco ... 'Dag Marco!' riep ik enthousiast, want je voelt je wel trots als al die fotografen speciaal hier komen om opnames te maken van allerlei insecten, vogels, planten en bloemen! 'Bijna goed! zei hij ... ik ben Carlo!' ... Ook dat nog! Hoe kom ik aan Marco?

Carlo dus, liet me zijn nieuwe fotoaanwinsten zien, een wespenboktor, een snuitkever, gehakkelde aurelia, rups van de jacobsvlinder, enz. Echt heel mooi, ik weet dat er veel geduld bij nodig is. Als een fotograaf foto's maakt, dan moet je vooral geen snelle bewegingen maken en het liefst uit de buurt blijven.

Annemieke kwam meehelpen, ze pakte haar gereedschap en ging aan het werk, ze wist al wat ze kon doen: het Beto-

Zie een spin maar eens diep in alle 8 ogen. Foto: Bert van Beek

Een koninginnenpage lekker lurkend. Foto: Bert van Beek

nieperk ontdoen van grassen die maar overal tussendoor groeien.

Vandaag werd het snoeidag voor mij, de uitgebloeide klimrozen waren aan de beurt, even proberen zonder handschoenen. Sommige hebben zachte dorens en buigen onder de druk van mijn vingers maar andere kennen geen genade en blijven stevig aan hun takje kleven.

Een gaai vloog naar een bijenkastje, landde erop en bleef zitten, opeens was hij/zij weg. Ondertussen hoorden we een zanglijster, het kon niet missen, steeds een herhaling van zijn zang, verder een merel, winterkoning, zwartkop en tot mijn verrassing mijn blub-blub, de boomklever. Eindelijk beginnen de windes tegen de hekken op te groeien, nog even en dan zullen de blauw/paarse bloemen open gaan.

Mia en Riet, kwamen koffiedrinken, 'We eten hier onze lunch', zei Mia, meteen ging ze zitten en pakte een paar boterhammen uit een zakje en smulde van haar eigen maaksel.

Riet deed het wat rustiger aan, zij wachtte eerst op de koffie.

In de middag belde ik Matty of hij een trapje mee kon brengen, zo gezegd zo gedaan, toen kon ik de hoogste klimrozen (op de rozenbogen) een snoeibeurt geven. Hij wachtte geduldig tot ik klaar was. 'Heb je haast?' vroeg ik, 'Nee, maar ik lust wel een biertje en die heb jij hier niet!'.

Zondag 11 juni 2017

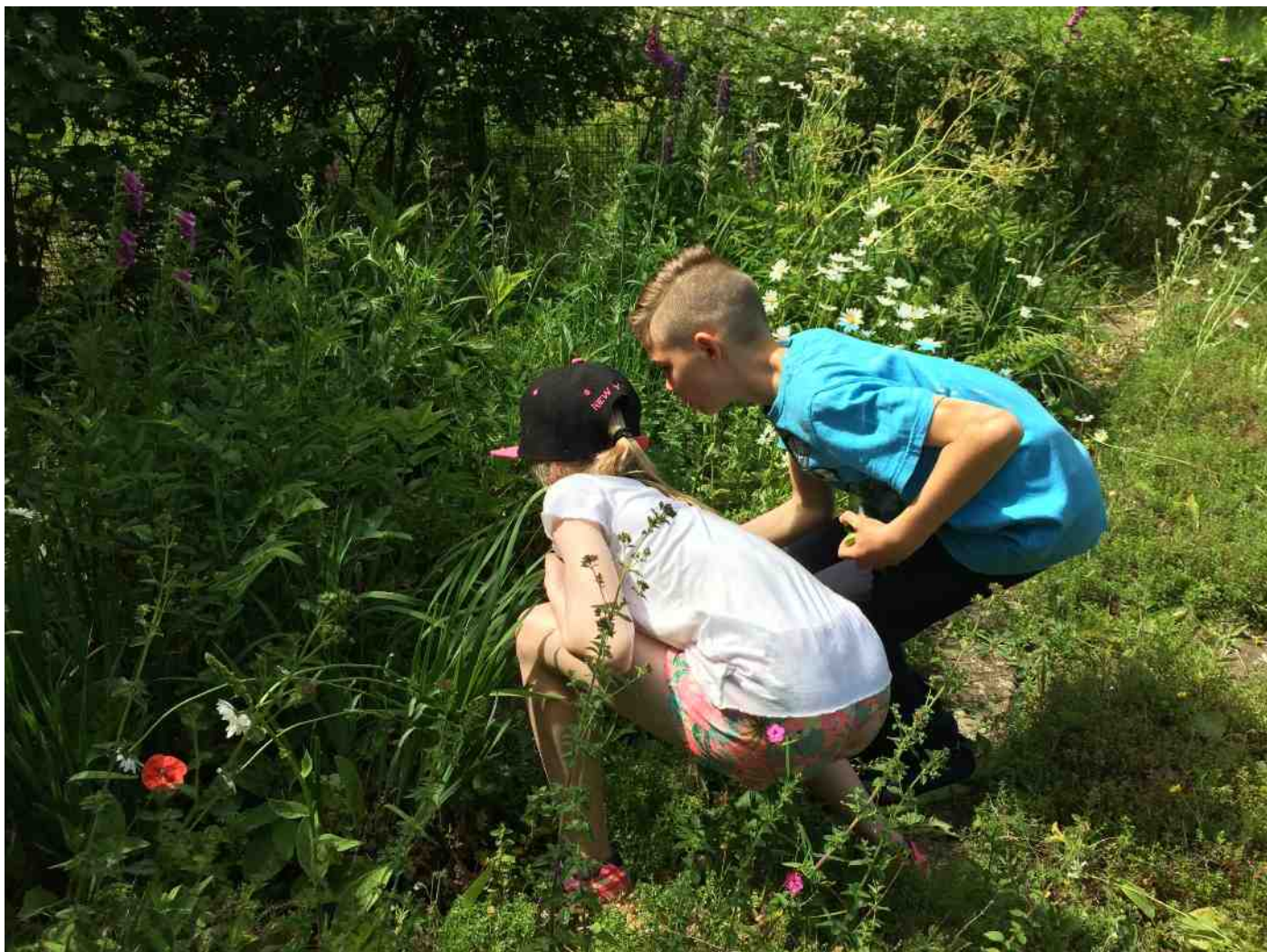
Oei, vandaag was het weer erg warm!

Overall bloeiden rozen op de hekken, bijtjes, vliegen en kevers hadden het druk er was zoveel op te foerageren, je kon aan het tellen blijven.

Zelfs op zondag was Carlo aan het fotograferen! Maar vertrok weer toen de rust voorbij was door de komst van 14 Jeugd Natuurwachters uit Zijtaart. Ze gingen meteen op de banken zitten, lekker in de schaduw. Peter en de bege-

Kinderen en begeleiding van JNW Zijtaart op bezoek in de insectentuin laten hun vangsten toelichten. Foto: Cinda van Asseldonk

Kinderen van de JNW Zijtaart op zoek naar beestjes. Foto: Cinda van Asseldonk

leiders `mochten` tegenover hen op een boomstammetje zitten, de volle zon in de ogen en in de hitte. Al snel ging de jeugd in eigen meegenomen potjes, insecten en andere beestjes vangen. Af en toe kwam er eentje vragen wat hij of zij gevangen had. Een JNWachter had een jacobsvlinder in een potje gezogen, juist de vlinder waar Carlo naar gezocht had!

Na het verzamelen van de potjes, vertelde Peter over de beestjes die ze gevangen hadden. Ze leken best trots op hun vangst, ieder vond dat hij/zij de meest spectaculaire had gedaan. En nadat de beestjes losgelaten waren, dronken ze limonade en gingen tevreden met hun begeleiders weer huiswaarts.

Zaterdag 24 juni 2017

Daar ligt de nieuwe flat dit jaar voor de 2de keer omgetrokken!!! Verder waren er een heleboel dakpannen kapot getrap, verschillende bijennestkastjes van hun plaats gerukt en weggesmeten. Sjonge ... wat een lol! Sinds de laatste vernielingen was het maanden goed gegaan. Je zou denken: eindelijk afgelopen. Helaas! Ben naar het politiebureau gegaan om aangifte te doen, ... vrijdag, zaterdag, zondag, gesloten! Matty heeft mijn taak overgenomen, dan maar telefonisch aangifte doen, de politie wilde niet meer komen kijken, zei hij. Het eerste wat ik voor die tijd deed, was als ik hier kwam, eerst rondkijken of alles nog in orde was. Het blijft schokkend. Nu moeten Matty en Peter Otte helemaal opnieuw beginnen.

Langs het gaas lopend, ontdekte ik een kikker die er door-

heen wilde kruipen, ik dacht dat alleen maar muizen er zo goed in waren, ineens was 't hem gelukt, hoe kon dit nou?! Alle toortsen, gele en witte, staan overal verspreid over de tuin te pronken en daar tussendoor bloeien de blauwblommige Slangenkruiden. Zij wortelen diep, daardoor hebben ze de droogte goed doorstaan. Mijn oog viel op een Bijenwolkkever die op een klokje zat, helaas geen fototoestel bij me.

Hè-hè! Eindelijk een wolkje boven ons, het was weer zo warm vandaag, maar regenen ho-maar!

Zaterdag 8 juli 2017

Peter en Matty hebben er geen gras over laten groeien, het herstelkarwei is meteen aangepakt.

Ze hebben nieuwe, stevigere poten in beton gestort en daarna de flat hersteld. En Pieter had de nestkastjes weer op hun plaats gehangen. Het leek wel of er helemaal niets gebeurd was!

Vic heeft, samen met Peter, alweer veel meters brandnetels uitgetrokken. Toch merkte Vic op dat er opvallend minder zijn dan een poosje geleden. Bijhouden hè!

Er bloeien op het moment zo veel bloemen, het is een lange lijst geworden in mijn aantekeningenboekje. En de vlinders lijken er weer te zijn. Er zaten 8 landkaartjes op 1 plantje Oregano (wilde Marjolein)! Verder hadden we dagpauwen, koolwitjes, gehakkelde aurelia's, jacobsvlinders, muntvlindertjes, enz.

Vanuit de verte hoorde ik mijn wekker gaan, tijd om op te ruimen en te vertrekken. Het zou een opwindwekker

Bossteekmier (*Myrmica ruginodis*). Foto: Pieter van Breugel

moeten zijn, maar het is er eentje op batterij en die stopt pas als ik hem met een druk op de knop het zwijgen opleg. Hoe moeilijk ik het ook vind, ik moet stoppen.

Zaterdag 15 juli 2017

Vandaag was het de tweede Geerboswerkdag van 2017 en meteen de afsluiting van het seizoen met een etentje van ons eigen meegebrachte gerechten.

Maar het werk zal gewoon doorgaan, er rest ons nu alleen het bijhouden van de insectentuin.

Je denkt het vingergras onder controle te hebben, maar door de overvloedige regens van de laatste dagen, is het weer teruggekomen en het liefst groeit 't in de schaduw van grote bladeren van de vingerhoedskruid of zwarte toorts. Het verwijderen moet gebeuren voordat het gaat bloeien. Daar zijn Geerboswerkers vandaag mee bezig geweest. Margriet, Corrie, Ria, Willem en ik.

Het leek wel of het steeds warmer werd en af en toe dreigden donkere wolken ons etentje naar andere oorden te moeten verplaatsen, gelukkig viel het reuze mee.

Rond half 7, stond alles klaar op de tafels, eerst begonnen we samen het glaasje te heffen vergezeld van stokbrood met kaas of makreel. En voordat we met eten gingen starten, kreeg Annie een zeer verdiend bloemstuk, en werd ze hartelijk bedankt voor het vele werk dat ze jarenlang (zoiets als 25 jaren) in het Geerbos had gedaan!

Er was van alles; soep, koude schotels en salades, gehaktballetjes in pindasaus, en als toetje, fruitsalade en appelflappen!

Opeens zaten we onder de vliegende mieren, en de ideale plaats om te paren was blijkbaar op de parasols. Er zaten er zoveel dat Pieter voortdurend aan het fotograferen was, liefst parend en soms vormden ze een trioetje. Gelukkig waren we net klaar met eten.

Met het opruimen moesten de parasols flink geschud worden.

En ... ondanks dikke wolken, was het gelukkig droog gebleven!

Vergeet niet naar het Geerbos te gaan, want deze maand wordt de bloei steeds minder.

Groetjes, van Lidou. Foto hieronder: Peter Otte

Zomaar een mening

Vrijwel elke dag word je er via allerlei media mee geconfronteerd.

Zelf in Sprokkels verschijnt er een 'stortvloed van gevaarlijke artikelen' zoals boze tongen beweren.

Meestal hebben de berichten in de media een alarmistische toon. Als zou Nederland binnen afzienbare tijd voor de helft in zee verdwijnen. Klimaatverandering is van alle tijden, daarover is geen twist. De onenigheid gaat over de snelheid waarmee het klimaat verandert. En over de manier waarop we met die verandering om moeten gaan. Onze leden kunnen die gevaarlijke boodschap wel duiden, neem ik aan. Die kunnen wel tegen een 'plaag'stootje. Sommigen zullen denken, het zal mijn tijd wel duren, anderen denken dat de mens te onbetekenend is om zich tegen de natuurkrachten teweer te stellen. Stel je voor, er komt een nieuwe ijstijd, het ijs ligt een kilometer hoog op de Veluwe, dan zit een kilometertje verhuizen er niet meer in, al kun je dan wel weer te voet naar Engeland, net als in de voorlaatste ijstijd. Wel héél warm aankleden, want ook daar ligt dan een massa ijs. Nog in 1970 dachten sommigen dat we bezig waren een nieuwe ijstijd in te gaan. En wat we moesten doen dat te voorkomen. Het zit hem dus mogelijk in het tempo én in de aanname waar we ons op de klimaatgrafiek bevinden.

Iedereen die de lezing over de ijstijden bezocht heeft, weet inmiddels dat we bezig zijn uit de ijstijd te krabbelen. Zeespiegelstijging is daar het gevolg van, beperkt weliswaar, maar het stijgen gaat door tot er weer een nieuwe ijstijd komt. Daarbij kantelt Nederland helaas de verkeerde kant uit, West-Nederland zakt steeds een beetje dieper weg. Mogelijk komt Oost-Nederland een beetje omhoog.

Milankovitch wist al dat wij daar niets tegen kunnen ondernemen, wij corrigeren de aardas niet, houden het gezwabber daarvan niet tegen en maken ook de baan van de aarde niet iets minder elliptisch om de volgende ijstijd een beetje uit te stellen. Als steenkool helpt voor de opwarming kunnen we de nakende ijstijd misschien een beetje uitstellen. Het vervelende is dat ijstijden zo lang duren en er is maar voor 300 jaar steenkool en met veel mazzel nog 500 jaar extra. Maar steenkool lijkt vloeken in de klimaatkerk. Gas een beetje minder, maar dat is dan ook nodig als nog net acceptabele backup voor windmolens en zonnepanelen. Die vervolgens ook nu nog voor 95% met fossiele energie worden geproduceerd. Dat moet dus anders.

Iedereen die de discussie enigszins gevolgd heeft, weet, dat de in de computermodellen berekende temperaturen na elk IPCC rapport naar beneden zijn bijgesteld. Onlangs meldde weerman Munneke vanaf de Noordpool nog dat de zich verplaatsende gletsjers om nog onbekende reden sneller bewogen en afsmolten. Hij snapte het niet, nou dat komt vaker voor, geen schande. Toch lijkt het soms net of IPCC klimaatkundigen héél zeker zijn van hun zaak. Maar vaak kloppen de modellen niet met de feiten. Zijn de feiten dan fout of de berekeningen? Een aardig boek om te lezen is dat van Marcel Crok, 'De staat van het klimaat' niet om aan te nemen wat daarin staat, maar om een handvat te hebben verder op onderzoek uit te gaan en niet alles voor zoete koek aan te nemen.

Intussen is wel duidelijk dat CO2 volgend is op een opwarming en kennelijk geen oorzaak. Aan dat volgen voegt de

mens door zijn aanwezigheid wat toe, maar de vraag is hoeveel? De verdubbeling van CO2 zorgt in laboratoriumopstellingen blijkbaar voor 1 graad temperatuurverhoging bij een verdubbeling van de concentratie CO2. De verhoging waarover het IPCC rapporten schrijft heeft blijkbaar voornamelijk van doen met de uit die graad temperatuurverhoging voortkomende gevolgen. Noem het gevolg'schade'. Ook daarover is twijfel. Zou het gevaarlijk zijn te twijfelen? Daaruit bestaat de baan en de drive van elke wetenschapper. Zou het zo kunnen zijn dat...

Moet je dan niets doen als je ziet dat het klimaat verandert? Dat het verandert, staat vast. Maakt het wat uit waaraan het ligt? Volgens mij maakt dat niet uit, gewoon omdat er als de zeespiegel mogelijk sneller stijgt dijken moeten worden verhoogd, of huizen moeten leren drijven in kwetsbare gebieden. Landbouwgebieden moeten we veiligstellen, verticale landbouw kunnen we realiseren in steden. Misschien dat we snelwegen mede een waterkerende functie moeten geven door ze hoger neer te leggen. Maar je moet wel de dingen doen die het meest effectief zijn en ook op langere termijn houdbaar. Blijkbaar is het slim inspelen op mogelijke bedreigingen veel goedkoper dan de uiterst kostbare duurzame energiebronnen versneld in te zetten. Met landschapverpestende gevolgen. Concentreer je op de steden. Laat die in zoveel mogelijk opzichten zelfvoorzienend worden. Maar hoe dan ook, de veronderstelling is nog steeds dat de wereldbevolking tot 2050 in de mediumvariant met 2 miljard groeit tot ruim 9 miljard. Wat er desondanks het hardste nodig is, dat is onafhankelijk onderzoek. Daar zit een groot knelpunt. Ondernemers en overheden zijn uitstekende partijen om zaken te realiseren, respectievelijk voorwaarden te stellen. Niet om wetenschap te bedrijven. Dat we gezamenlijk de onderzoekspot vullen, is goed, maar geen dirigisme van overheid of bedrijfsleven. Vragen prima, dirigeren laat dat maar over aan een onafhankelijke partij. Slechts samen te stellen door een evenwichtig bijeenbrengen van ter zake kundige en wetenschappelijke voor- en tegensprekers.

Pas op met rammelende geldbuidels. Winst maken is een levensvoorwaarde voor bedrijven én investeerders. Daarbij maakt het niet of nauwelijks uit waar dat geld vandaan komt. Als investeerders het risico niet aandurven, moet je erg oplettend worden. Overheden hebben daar minder moeite mee, Die hebben een geldboompje. Hoe dat heet, kijk in de spiegel, jij belastingbetaler! Ook hier geldt weer, die het beste bij kas, het slimste is en de beste adviseurs heeft, maakt de regels, bedenkt de aftrekposten en maakt maximaal gebruik van de subsidies.

Zodra er iets te verdienen valt, wordt het risico vaak op de belastingbetaler afgewenteld, waar heb ik dat eerder gehoord? Denk eens terug aan 2008, het faillissement van Lehman Brothers, het redden van onze eigen banken. Follow the Money!

Peter van Beurden

Een gedroomd IVN-ers uitzicht, zo'n imposante zee van zonnepanelen?

Klimaat horror

In het Brabants Dagblad van woensdag 3 mei stond een ingezonden brief van J. Rensen uit Tilburg, met de waar-schuwendende titel: Geloof niet in Sprookjes! De eerder in die krant afgedrukte brieven van Ben Kuilman (Boxtel) en C. Vermeer (Uden) zouden zulke sprookjes zijn, omdat zij volgens die J. Rensen niet willen accepteren dat het door mensen versterkte broeikaseffect echt bestaat en dat daardoor het klimaat verandert. J. Rensen zou best graag willen dat het niet waar zou zijn, één zorg minder! Voor de goede orde volgens Rensen: de eerste theorie rond broeikasgassen is beschreven in 1896, bewijs werd geleverd in 1938.

J. Rensen weet dus goed waar de informatie te vinden is, bij de publicaties van de Zweedse chemicus Arrhenius uit 1896 en daarna. Maar geloof het of niet, geen enkele hedendaagse klimaatkundige heeft nog zelf gelezen wat er in die theorie uitgelegd werd. De informatie is niet op een simpele manier on-line beschikbaar. Onze bibliothecaris van DMV, de latere wethouder Dré van Heijst, wist indertijd voor mij nog wel die oude wetenschap boven tafel te krijgen. Een Inleiding in de Milieukunde uit 1934 vertelde nog over de manier waarop de Arrheniustheorie de regeling van de atmosferische CO2 spanning als gevolg van een klimaatverandering verklaart. Als door verdwijnen van ijs uit zee de zon de aarde beter opwarmt, verdampen meer water én CO2 uit zee, die allebei de atmosfeer opwarmen. Maar ook wordt het oplossen van CO2 geremd wanneer de kring vrieskoud zeewater rondom de pool kleiner wordt. Bij een klimaatverandering waarbij het polaire zee-ijs afneemt is dat dus de oorzaak van een door CO2 met ongeveer 50% versterkte opwarming. Dat heb ik, bij de lessen van de scheikunde en natuurkunde van de middelbare school en later, nog gewoon geleerd. Een volledig natuurlijke klimaatverandering gedraagt zich bijna precies zoals wij dat sinds 1950 zien gebeuren. Dat is iets waar de klimaatkunde geen zicht op heeft, eenvoudig omdat de oude kennis vergeten is.

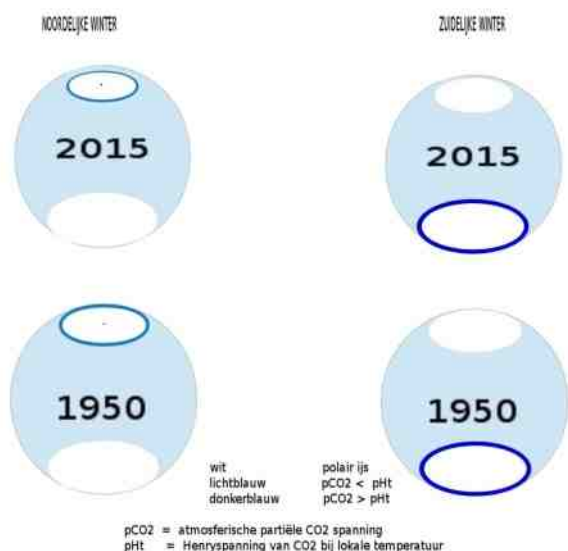
Sinds 1972 heeft de NASA ondubbelzinnig aangetoond dat het zee-ijs elk jaar bij het aanbreken van de lente iets

verder naar de Noordpool toe opschuift. Sinds 1957 heeft het Scripps Instituut elke maand vastgesteld dat het atmosferische CO2 gehalte keurig dat patroon van het afnemen en toenemen van het polaire drijfjjs volgde. Zowel het met de seizoenen tussen beide polen wisselende oplossen van CO2 aan de winterzijde van de aardbol als het opschuiven van de ijsgrens richting Noordpool zijn goed herkenbaar in de bekende Keeling-curve. Het is heel aannemelijk dat die natuurlijke klimaatverandering naar het model van Arrhenius, beschreven in 1896, ongeveer in 1950 in de werkelijkheid begon.

De menselijke vervuiling begon al veel eerder, bij het begin van de moderne industriële revolutie. Maar de invloed op de atmosferische CO2 spanning bleef altijd klein. Tegenwoordig is de verdamping uit zee nog altijd 10 maal groter dan de jaarlijkse menselijke uitstoot van CO2 uit fossiele brandstof. Omdat die verstoring de verdamping met ca. 5% remt en het oplossen met 5% versterkt, geeft dat minder dan 5% verhoging van de CO2 spanning. Dat is maar ongeveer een vijfde deel van de totale verandering van die spanning van ca. 0,3 millibar in 1950 naar 0,4 millibar nu. Vervuiling heeft de klimaatverandering dus wel steeds enkele procenten versterkt, maar dat is echt maar een peulenschilletje. Uitvoering van het Parijse klimaatakkoord kan niet meer dan dat als zichtbaar nut leveren, een vertraging van het natuurlijke proces met enkele jaren. De bijdrage van de zon aan een Arrheniuseffect bedraagt twee derde van de totale opwarming, die gaat ondanks Parijs gewoon door, net als het grootste deel van de CO2 toename.

Het sprookje waar Rensen over spreekt is dus afkomstig van die Arrhenius uit 1896. En de NASA heeft aangetoond dat het sprookje ook gewoon harde realiteit is. Maar onderzoeker Keeling, die de CO2 metingen voor 1972 uitvoerde, had nooit goed gelezen wat Arrhenius als oorzaak en wat als gevolg beschouwde. Hij schreef zijn eigen verhaal, waar de zonnewarmte geen rol in speelde, want hij wist nog niets van opschuivend poolijs. Hij verving de oude naam voor een natuurlijk Arrhenius-effect door de naam broeikaseffect, dat het gevolg was van menselijke verstoring. Hij zag vervuiling dus als enige oorzaak voor de stijging van het CO2 gehalte en de stijging van dat CO2 gehalte als enige oorzaak voor de atmosferische opwarming. De rol van zon en water plus CO2 bij het Arrhenius-effect werd in zijn theorie overgenomen door het broeikaseffect dat door CO2 alleen veroorzaakt zou zijn. Eigenlijk zouden de klimaatkundigen dus al vanaf 1972 dank zij de Landsatfoto's kunnen weten dat die Keeling theorie verouderd was. Maar nu 45 jaar later heeft slechts een heel kleine minderheid van die deskundigen dat in de gaten. Oude literatuur is onbereikbaar voor de computer, die overvloedig van minder relevant klimaatonderzoek, dat oorzaken buiten beeld houdt. De simpele vraag, wat is natuurlijk, wat is menselijke verstoring, bleef al 67 jaar lang onbeantwoord. De reden daarvoor schuilt in de subsidiepolitiek van het Amerikaanse energieministerie, US-DOE. Zij waren in de jaren '50 heel open over hun plannen met atoomenergie. Toen was atoomenergie nog eigenlijk te duur om te concurreren met kolen, olie en gas. Maar de militaire interesse in de productie van atoombommen steunde een rendabele exploitatie van kweekreactoren. Pas tegen de tijd dat fossiele brandstofvoorraden gingen opraken, zou kernenergie echt goed kunnen concurreren. Als dan de fossiele brandstof wegens klimaatschade gestopt kon worden, zou in een relatief korte periode de beperkte voorraad erts voor verrijkt uranium opgebruikt worden, waarna meer duurzame maar

WAAR CO2 IN ZEE OPLOST VOLGENS ARRHENIUS

wel duurdere vormen van energieopwekking aan de beurt zouden komen.

Tussen 1957 en 1986 steunde dat US-DOE alleen onderzoek dat een klimaatverandering bevestigde, omdat een broeikas-effect door afvalgas van centrales op fossiele brandstof een tegenwicht vormde tegen de milieubezwaren van kernafval die kerncentrales hinderden. Dat stopte in 1986, omdat toen een al te slimme Oekraïense operator van de centrale van Tsjernobyl de veiligheidsvoorschriften aan zijn laars lapte. Maar 2 jaar later, in 1988, nam het Intergovertimental Panel on Climate Control, IPCC, van de Verenigde Naties die propagandapolitiek over. Omdat de kernenergielobby zich stil moest houden, konden de milieudeskundigen daar een belangrijke rol in gaan spelen. Het element luchtvervuiling bestrijden, kwam daarmee extra in de aandacht. Samen met het probleem van duurzaamheid werden CO2 en klimaat een populair thema. Het US-DOE bleef een belangrijke bron van steun voor het IPCC. Maar de wetenschappelijke onderbouwing van de broeikas-theorie heeft in de afgelopen 60 jaar nooit de nodige subsidie gekregen. Vandaar dat J. Rensen nog altijd niet weet dat zijn sprookjes werkelijkheid zijn. Maar daar zou hij dan ook niet echt zo gelukkig van worden als hij beweert. Want dan zou hij ook begrijpen hoe de kernenergielobby hem en zowat alle milieubewuste mensen een rad voor de ogen draaide.

Geen weldenkend mens haalt het tegenwoordig toch nog in zijn hoofd aan kernenergie te denken als het om dat akkoord van Parijs gaat. Voor de goede orde, ik ben dus geen weldenkend mens, maar ik gebruik wel mijn verstand en mijn vak kennis, ik heb mijn vakliteratuur echt gelezen. Dat zouden die 97% van de klimaatdeskundigen die de broeikas-theorie als een bewezen feit zien ook eens moeten doen. J. Rensen wijst ze de weg, maar daarmee veranderen de menselijke broeikasgassen wel voor het grootste deel in pure natuur. Hooguit 5% van de CO2 spanning is het gevolg van de naar verhouding bescheiden menselijke verstoring. Bedenk wel, dit verhaal zegt niet hoe dat ijs al in 1950 van nature begon op te schuiven, dat is nog altijd een echt strijdpunt voor klimaatkundigen. Maar zolang die bezig blijven met elke discussie uit de weg te gaan, is op dat punt weinig vooruitgang te verwachten. Zo kan de horror-soap van de klimaatpolitiek lekker lang aan de gang blijven, tot het te laat is om de juiste keuze te maken welke soort energiecentrale het eerst gesloten moet worden. Daarom is het van belang dat ook niet echt deskundige mensen zich met de griezelige feiten gaan bezighouden en zich afvragen wat ze nu eigenlijk met dat klimaat kunnen doen. Dat is

maar weinig. Maar er zijn wel nuttige dingen op het terrein van duurzaamheid binnen bereik van onze menselijke mogelijkheden. Het Gemini windmolenpark levert 600 MW vermogen, daarmee kan het vermogen van kerncentrale Borssele van 485 MW óf dat van de kolencentrale op de Maasvlakte van 550 MW vervangen worden, maar niet van allebei tegelijk. Laat de kans niet voorbij gaan, kies voor duurzaam en laat dat klimaat maar rustig aan de natuur over.

Frank Lippe

Deze vondst, mogelijke gevolgen van ontbossing, kon ik u niet onthouden.

Prietpraat?

Er valt 3000 x meer zonne-energie op de aarde dan we voor onze activiteiten aan energie gebruiken. Een aardige constatering, maar wat doe je met die wetenschap. 2/3de van het aardoppervlak bestaat uit oceaan. Het lijkt me lastig daar verder iets mee te doen in termen van zonne-energievoorziening. Voorlopig is dat gerommel in de marge en dan nog beperkt tot de kustgebieden. Houden we 1/3 aan landoppervlak over. Daarvan is het derde deel aan landbouwoppervlak in gebruik. De rest is ternauwernood geschikt als landbouwgrond en mocht meestal daarom ook natuurgebied blijven. Ook is van dat 3de deel nog 1% als stedelijk gebied in gebruik. Welk deel voor infrastructuur in gebruik is, moet ik u schuldig blijven. Het overblijvende natuurgebied is deels bosgebied, bergweide, toendra, savanne of woestijn. De biodiversiteit als waarde in gedachten houdend vraag ik me af of we deze gebieden, die dan wel weer redelijk dicht bij woonkernen moeten liggen, als zonneakkers in gebruik genomen kunnen worden. Erg veel ruimte voor de ruimtevretende bio-energie als back-up lijkt er dan niet over te blijven, tenzij we kappen van delen bergbos na de regelmatig voorkomende modderstromen nog een optie vinden. Voorlopig is zonne-energie voor onze streken een slecht idee dat meer kost aan fabricage en recycling etc. van de huidige gangbare panelen dan de zonnepanelen in de tijd van hun levensduur opleveren. Een peerreviewd wetenschappelijk artikel leert dat 100% energieinvestering 89% energie gedurende de levensduur van het paneel oplevert in onze streken. Meer iets voor de stenige Sahara en soortgelijke gebieden elders op de wereld, mits dicht bij woonkernen om verdere transportverliezen te voorkomen. Op naar minder vervuiling, een hoger rendement en lagere productiekosten! Mogelijk is het artikel uit 2017 in het laboratorium dus al achterhaald.

Peter van Beurden

Wat is het IVN?

Het IVN wil de natuur in al haar kleur en veelvormigheid onder de aandacht van mensen brengen en daardoor bijdragen aan de verwondering en het respect voor al het leven rondom ons.

Daarom is onze zelfgekozen lijfspreuk:

In Voor Natuur

Het IVN Veghel is aangesloten bij de landelijke Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie in Amsterdam.

Wat biedt het IVN Veghel?

Voor belangstellenden organiseert het IVN nu al 35 jaar, cursussen, tentoonstellingen, wandelingen en fietstochten in en rondom Veghel. Voor leden en donateurs staan ook wandelingen in nabijgelegen natuurgebieden en verenigingsavonden met diverse natuurthema's op het programma. De overige activiteiten vinden plaats in werkgroepverband:

Werkgroep / activiteit / Contactpersoon / telefoon

Amfibieën:	
Matty Meij	35 00 91
Geerbos/insectentuin:	
Pieter van Breugel	36 27 53
Planten:	
Karin Koppen	21 02 16
Schoolgidsen:	
Hanneke Leenhouts.....	28 78 51
Annette Roelands.....	35 39 19
Marja van Heijst.....	35 40 47
Veghelse Vogelaars:	
Wolter Brongers.....	34 07 64
Weidevogelgroep Boerdonk:	
Tom van Lieshout.. ..	366255 / 06 51769185
Veghels Landschap:	
Fer Kalis	34 13 48
Tentoonstelling:	
Mia Rooijmans	36 29 77
Infoblad:	
Maria Kordewinders	(0492) 46 33 83
Ledenactiviteiten:	
Lidou van Beurden	36 57 12
Vrijdagochtendwandeling:	
Pieter van den Berk	36 60 84
Wandelen met De Donk:	
Mia Rooijmans	36 29 77

Wilt u actief worden in het IVN?

Dan bent u welkom als lid. Het lidmaatschap kost € 20,00 per jaar en voor huisgenootleden € 10,00 per jaar. Overmaken op rekeningnr. NL62 TRIO 0338 4476 36 Nadere inlichtingen of aanmelden bij het secretariaat IVN Veghel Antoniusstraat 11, 5469 EV Keldonk of secretariaat@ivn-veghel.nl

Wilt u het IVN Veghel ondersteunen?

U bent van harte welkom als donateur (minimum € 10,00 per jaar).

Overmaken op NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN afdeling Veghel. U krijgt dan het jaarprogramma toegezonden en vier keer per jaar het verenigingsblad Sprokkels met nieuws en verhalen over de natuur in en rondom Veghel.

Afmelden ? Voor 1 december van het lopend jaar bij het secretariaat

In Sprokkels leest u onder andere over: alles waar u in verwondering verslag van doet om anderen van uw belevenissen mee te laten genieten.

Alle artikelen in Sprokkels geplaatst, geven de persoonlijke mening van de schrijver weer.

Kopij inleveren voor het herfstnummer 116
Tot 15 oktober (lieft eerder!)

Redactieadres:

Maria Kordewinders-van den Tillaar
Geluckweg 4
5469 NA Boerdonk
Telefoon:0492 - 46 33 83
E-mail: kordewinders@home.nl

Foto's en tekeningen zijn ook héél welkom.

